

*

Kielenoppaissa käsitellään paikallissijoista yleensä vain kartettavia käyttötapoja. Joskus on paikallaan mainostaa myös sellaisia paikallissijarakenteita, jotka ovat jäämässä nykyihmisen ilmausvarastossa taka-alalle. Osmo Ikola kehottaa »Nykysuomen käsikirjassa» (s. 37) muistamaan ablatiivista seuraavanlaisen »selvän ja näppärän» käyttötavan: *Lapsi on luonteeltaan iloinen. Hän on vartaloiltaan sopusuhtainen. Luokka on oppilaineukseltaan hyvä.* Kömpelömpiä olisivat hänen mukaansa sanonnat *luonteensa puolesta, oppilaineuksen osalta* jne. Tähän on helppo yhtyä. Kirjoittajan tulisi siis huomata, että monet nykyään tavallisista *osalta, puolesta* ja *suhteen*-postpositioilmauksista olisivat korvattavissa ablatiivilla.

Aarni Fenttilän mukaan (Suomen kieliooppi s. 427) suhteen ablatiivi esiintyy *olla ja tulla* -verbiin yhteydessä. Tämä ilmaustyyppi on tuttu jo Kalevalasta: *Kumpi on tieolta parempi, muistannalta mahlavampi.* Suhteen ablatiivi on mahdollinen eräiden muidenkin teonsanojen määrittäenä. Sitä voi käyttää lauseissa, joissa predikaattina on verbi *muistuttaa* 'olla jonkin kaltainen'. Lauseessa *Taudin oireet muistuttavat hypotyreoosin oireita* ei ole virhettä, mutta sujuvampaa on sanoa *Tauti muistuttaa oireiltaan hypotyreoosia.* Merkitykseltään läheinen teonsana *rinnastua* voi niin ikään saada määritteekseen ablatiivin, samoin transitiiivi-verbi *rinnastaa*: *Arvoltaan upseerikokelaat rinnastetaan yleensä kersanttiin* (NS). Sannonaa voi yksinkertaistaa ablatiivin avulla myös lauseissa, joiden predikaattina on *verrata*-verbin muoto: *Tärinälle alltiina olleiden tautiriskiä verrattiin sellaisten henkilöiden tautiriskiin, jotka eivät joudu käsittelemään täriseviä työkoiteita.* Toisto voidaan välttää turvautumalla ablatiiviin: *Tärinälle alltiina olleita verrattiin tautiriskiltään henkilöihin, jotka* - -. Rektioltaan samaa

tyyppiä on verbi *erota* 'olla erilainen': *Eri kohtaustyyppit eivät eroa toisistaan ennusteeltaan olennaisesti* (huonommin: *ennusteen suhteen*). Edelleen tähän ryhmään kuuluu verbi *poiketa* 'olla erilainen': *Rakennukset poikkeavat tyyliltään selvästi toisistaan* (NS). Hieman kankealta tuntuu NS:n esimerkki *Naaraslinnun väri poikkeaa usein koiraan väristä.* Suhteen ablatiivi kiertää toiston: *Naaraslintu poikkeaa usein värittään koiraasta.*

Nimimerkki E. A. E. (= E. A. Ekman, myöhempi Tunkelo) moitti Virittäjässä jo 1898 (s. 51) sitä, että *omata*-verbiä oli käytetty lauseessa *joku sanoo omaavansa uskon.* Saarimaan »Kielenoppaan» hake-
mistossa huomautetaan samasta asiasta, ja myös Ikola suosittaa kirjoittamaan - - ei maalaisväestöllä ollut - - pro ei maalaisväestö omannut (mts. 132). Silti usein näkee käytettävän *omata*-verbin partisiippiä attribuuttina seuraavaan tapaan: *Labiilin neurovegetatiivisen rakenteen omaavilla henkilöillä on* - -. Ablatiivi oikeasee rakenteen yksinkertaisemmaksi: *Neurovegetatiiviselta rakenteeltaan labiileilla henkilöillä on* - -.

Vaikka ablatiivin esiintymistiheys nyky-suomessa on pieni, tässä kuvatut käyttömahdollisuudet on hyvä pitää mielessä. Etenkin tieteen kielenkäytössä ovat verbit *verrata, rinnastaa, rinnastua, poiketa* ja *muistuttaa* varsin keskeistä predikaattivarastoa. — E.K.